3/4.

N:o 3

Förslag till Nobelpris i Litteratur

1905

Bilagor: 1-7 o 7A-9.

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy

Till Svenska Akademiens Nobel-Kommitté

Stockholm.

Med anledning af den ärade Kommitténs inbjudan af sistl. november att inkomma med förslag till utdelandet af Nobelpris i litteratur för 1905, tillåter jag undertecknad att med all möjlig korthet motivera ett vördsamma förslag att priset måtte tilldelas

Fröken Selma Lagerlöf.

Svenska Akademien har så nyss hedrat Selma Lagerlöf och sig själf genom att tilldela henne sin stora guldmedalj, att denna författarinnas förtjänster som svensk, hennes ojämförliga anseende bland skandinaver icke behöfver framhållas för Dess Nobel Kommitté! Jag väljer alltså här en mera allmänt europeisk och kulturell synpunkt. Till den kraft och verkan det kan hafva, vill jag då säja, att jag för min del icke känner någon författare, inländsk eller utländsk, af dem som förnärvarande äro verksamma på det skönlitterära området, som har i högre grad än Selma Lagerlöf gjort sig förtjent af ett Nobelpris i Litteratur. –

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy

Och att denna min uppskattning torde delas äfven af kosmopolitiska kulturföreträdare och bedömmare, framgår af de höga loford som på flera språk föreligga. Som ett uttryck för uppskattning på dylikt håll, bifogar jag ytande bandet af Georg Brandes "Die Literatur," Selma Lagerlöf, utgifvet af Professor Oscar Levertin. Min uppfattning är på många punkter olika med dessa bedömmares, i det att jag högre än dessa betonar den "ideala," den religiösa och sedliga sidan af Selma Lagerlöfs skaldskap. Jag anser att redan sådana små äkta pärlor som "Gudsfreden," som "Silfvergrufvan," som "Kejsarinnans kassakista," som "Den förste och förste år Nittonhundra", som "Dunungen", alldeles för sig, utan afseende på de stora verken "Jerusalem," "En Herrgårdssägen" "Antikrists Mirakler," "Gösta Berlings saga" m. fl., skulle förtjena ett Nobelpris. Ty äfven i dessa är hon "Selma Lagerlöf, den främsta berättare Sverige kanske någonsin ägt" (O. L. i Svenska Dagbladet för den 17 december 1904). Om hennes bok "Mirakler" heter det med rätta, på tyska (se Die Literatur p. 39): "Kaum ist wohl je in der schwedischen Literatur — und übrigens auch nicht oft anderswo — der Süden und südländisches Naturell in so verliebtem Sonnenlicht gesehen, so

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy

bezaubernd, mit einer solchen Stimmung von Paradiesfrühling geschildert worden. Och om samma bok heter det på ängelska (se R. Nisbet Bain's artikel i Cosmopolis för 1898, p. 677): "the result is a masterpiece of the highest order, a chef-d'œuvre which places the young author in the front rank of the literary artists of her day. This is high praise, no doubt, but the merits of "Antikrists Mirakler" are so superlative that a lesser eulogy would be inadequate; nay, I will go further and add that it is worth while to learn Swedish in order to read this one astonishing book in the original. For an astonishing book it certainly is. All who hunger and thirst after true poetry may here eat and drink, and be satisfied. That it should have been written by a Northerner, instead of a Southerner, is not the least amazing part of it..... The vagaries of a rich English Lady Bountiful supply the comic element of this engrossing book, every fourth page of which deserves to be quoted in full. There is a little philosophy in it also and of the best sort, for nowhere else have I met with such a humane and eloquent attempt to reconcile the claims of Socialism with the preroga-

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy

tives of Christianity. Fröken Lagerlöf's book is also interesting from a historical point of view. It marks the growing influence of a romantic re-action against the abuses of a realism that has long been dominant in Scandinavia ..... In Sweden at present we have the more pleasing spectacle of a group of women writers whom men can admire without having to blush for them.....

Jag har sysslat med omdömen om denna bok, därför att den är en af de minst berömda. Min vördade lärare och väw Gaston Paris hindrades af sin sista sjukdom och död från att infria sitt löfte att just till en fransk — alltså jämt outgifven — öfversättning af den boken skrifva ett företal.

Jag har ett alldeles särskildt läfarå att gifva Selma Lagerlöf som svensk stilist. Hennes språk är personligt och lefvande men alltigenom svenskt, klart, rent; och sällsynt väl iakttager hon olika stilarters olika kraf. Häri står hon så godt som ensam bland våra novelldiktare. Försök att gjuta af en novell af Strindberg eller Geijerstam eller t.o.m. Bondeson ur denna synpunkt! De franvisa idel klumpighetes. Men hon

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy

är naturligheten och enkelheten själf, när sådant kräfves. Och å andra sidan, hvilket underbart ljusdunkel i hennes mystiska målningar!

Betecknande och berömligt är det svar Selma Lagerlöf gaf på en tidskrifts förfrågan — i Julas — huru hon ansåg att en författare borde förhålla sig till de etiska föreskrifterna och grundbegreppen: "Kan icke", frågar hon tillbaka, "kan icke min litterära produktion få utgöra mitt svar på frågan?"

Ja, med all trygghet kan Selma Lagerlöf vädja till sin alstring. Hon har aldrig med en rad misbrukat sin makalösa inbillningskraft till att skapa onödiga, kränkande eller själfviska föreställningar. Hennes alstring är lika idealistisk som verklighetstrogen. Och när hon någon gång nödgas att skildra det fula eller "den fule" själf, så är det ingalunda för nöjet att hantera det: ljuset förjagar åter det dagslande mörkret.

Jag vidfogar en samling af Fröken Lagerlöfs arbeten, hvilken jag anhåller att vid behof framdeles få öka. Jag vidfogar likaledes några af de ofantligt talrika yttranden

af utländska litteraturkännare och beundrare, fram för allt tyska, som ha synts mig tjenliga att, redan nu motivera mitt förslag. För världslitteraturen liksom för vårt gamla Norden skall, enligt min mening, den dagen bli en högtidsdag och en glädjedag, då

Nobel-Priset i Litteratur

tilldelas

Selma Lagerlöf.

Lund, den 28 januari 1905.

Professor i Lund.

CC BY-NC-ND 4.0 The Nobel Archive of the Swedish Academy